

**Методичні рекомендації
щодо підготовки та проведення Першого уроку в
навчальних закладах області в
2013/2014 навчальному році**

Тюпа А. І., методист лабораторії
виховної роботи та захисту прав дитини
МОІППО

Новий 2013/2014 навчальний рік у загальноосвітніх навчальних закладах України розпочнеться з урочистостей, присвячених Дню знань.

На виконання Указу Президента України від 28.12.2012 року № 756-2012 «Про проведення у 2013 році в Україні Року дитячої творчості», розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.02.2013 року № 74-р «Про затвердження заходів з підготовки та проведення у 2013 році в Україні Року дитячої творчості», відповідно до плану заходів Миколаївської обласної державної адміністрації щодо проведення Року Дитячої творчості, наказу департаменту освіти, науки та молоді облдержадміністрації від 16.07.2013 р № 87 «Про структуру та організований початок 2013/2014 навчального року» рекомендуємо Перший урок у загальноосвітніх навчальних закладах області присвятити Року дитячої творчості в Україні.

Учитель може змодельовати назву Першого уроку самостійно. Орієнтовно темами Першого уроку можуть бути: Діти твої, Миколаївщино.

- Дитяча країна творчості.
- Творча дитина – сьогодення країни.
- Наш пошук і творчість тобі, Україно!
- Працювати з молоддю – творити майбутнє.
- Творчі сьогодні в ім'я завтрашнього дня.
- Я – Миколаївщини гордість і надія.
- Дитинства світ чудовий, неповторний тощо.

Перший урок у *початковій школі* може бути проведено як традиційно, так і з використанням інноваційних технологій.

Зміст уроку повинен відповідати дидактичним принципам науковості й доступності. Враховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей молодшого шкільного віку, форми проведення заняття та організації діяльності учнів учитель може обирати на свій розсуд.

Важливо добирати матеріал, що сприятиме формуванню здатності дитини усвідомлювати приналежність до української держави, шанувати історію і мову свого народу, поважати батьків, знати культуру свого краю, дотримуватись моральних й етичних норм спілкування.

Для першокласників перший урок у новому навчальному році – це перший урок в їхньому житті. Рекомендуємо надати перевагу ігровим формам роботи, діалогічному способу спілкування, виконанню практичних дій. У першому класі можна провести цей урок спільно з батьками як яскраве

й цікаве Свято народження класу. Тому особливо важливо, щоб він справив на дітей сильне враження, запам'ятався як хвилююча, яскрава, неординарна подія. Перед ними відкриваються двері країни знань, нових досягнень, цікавих справ та власних талантів!

У процесі організації роботи з першокласниками Учителеві необхідно так організувати роботу, щоб першокласники відчували свою значимість, те, що в школі на них чекає багато несподіваних відкриттів, захоплюючих зустрічей, цікавих вражень.

Для проведення першого уроку бажано залучити учнів старших класів, батьків, заздалегідь підготувати майбутніх першокласників. Цікавою знахідкою уроку може стати подорож рідним краєм, Україною.

Увагу першокласників слід з акцентувати на тому, що школа – це велика і дружна родина.

Використання наочності на першому уроці в початковій школі є обов'язковим. Такими матеріалами можуть стати репродукції красвидів Миколаївщини, портрети відомих діячів історії, політики, культури, фотокартки самих дітей, їхніх родин.

Звертаємо увагу вчителів, що запропоновані рекомендації не повинні використовуватись механічно. Вони мають слугувати відправною точкою подальшої творчої роботи з учнями початкової школи.

Жодна дитина не повинна залишитися поза увагою, адже враження, яке отримають учні від першого уроку, будуть визначними в їх подальшому ставленні до школи.

При виборі форми проведення Уроку в **основній школі** вчителю доцільно враховувати психологічні особливості підліткового віку, що характеризується бажанням бути визнаним, позиціонуванням себе як самодостатню особистість. Варто заздалегідь врахувати, через які творчі продукти можуть презентувати себе діти на уроці (грі на музичному інструменті, виставок виробів із дерева, прочитання творчих робіт, виготовлення прикрас, художні знахідки, ліпки тощо).

Серед форм роботи, що розвивають креативність учнів основної школи, створюють творчі атмосферу на уроці є:

- діалог із митцем;
- презентація творчого задуму, самопрезентація власних робіт;
- виставка «Золоті ручки»;
- ораторські вправи на обрану тему;
- проекти «Кроки до творчості», «Відомі художники, які живуть поруч», «Письменники із рідного міста»;
- Арт буки «Світе, дізнайся про мене».

На Перший урок можна запросити відомих (і маловідомих!) у місті й області художників, письменників, майстринь, представників Будинків творчості, театрів.

«Дайте дитині виявити свою дуже і дуже елементарну творчість – і вона в неї буде все більше і більше розвиватися; дайте їй матеріал,

розвивайте уявлення дитини – і її творчі сили будуть «зміцнюватися», – переконана Софія Русова, а ми доповнимо:

Не засуши надію юну,
В якій розквітне ледь росток.
І не порви тоненьку струнку,
До мрії крихтний місток.
Бо лиш від віри світло сяє,
Плекає творчість і політ,
Ти уяви, як трепетно тримаєш
Долоньок саяво, що засяє на весь світ.

На уроці в основній школі можна започаткувати проектну діяльність під гаслом «Кожна дитина Миколаївщини талановита!», оголосити проведення акцій, творчих конкурсів пісень, творів, віршів, театральних композицій тощо.

Урок для учнів *старшої школи* доцільно розпочати про видатні особистості Миколаївщини. Також слід зосередити увагу учнів на понятті “талант”, «творчість», «обдарованість». Завдання вчителя – максимально використати потенціал знань учнів, їхніх творчих здібностей та обдарувань. Педагог повинен звернути увагу на культуру спілкування, стимулювати розвиток гуманних якостей учнів. Вони повинні чітко засвоїти, що кожен має право висловити свою думку і бути почутим.

На уроці слід використовувати різноманітні методи навчання та форми організації роботи, які добираються самостійно, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Форма проведення першого уроку, методи, засоби та прийоми роботи мають відповідати віковим особливостям учнів (година спілкування, зустріч, конкурсно-ігрова програма, вікторина, турнір знавців, колективна творча справа, свято-презентація, усний журнал, конкурс-інсценізація, диспут, брейн-ринг, презентація, круглий стіл, прес-конференція, відкрита кафедра, творчий портрет, тематичний діалог, інтелектуальна гра тощо).

Необхідно, щоб матеріал першого уроку був акцентований на розвитку загальнолюдських духовно-моральних цінностей особистості.

З метою підвищення емоційного сприйняття в процесі проведення першого уроку рекомендуємо використовувати музичні твори, відеоролики, мультимедійні презентації, фрагменти документальних фільмів, які висвітлюють минуле та сьогодення Миколаївської області, рідного краю.

Учителю варто звернути увагу на додаткове святкове оформлення класної кімнати, залучити до роботи учнів, батьків. Народознавчий напрямок оформлення уроку, виставка-презентація творчих робіт учнів та їх досягнень (дипломи, грамоти, кубки, доробки, малюнки, тощо), фото-звіти про участь дітей в творчих конкурсах, портрети видатних творчих особистостей Миколаївщини, сприятимуть створенню, пізнавальній, творчій атмосфери уроку.

На нашу думку, в ході підготовки та проведення першого уроку доцільною буде активна участь батьків. Перше вересня – це свято, яке стосується не тільки школярів, а й дорослих членів кожної родини.

Рекомендуємо після проведення святкової лінійки та Першого уроку організувати святкові заходи за участю батьків. У невеликій сільській школі вересневий день може стати таким же великим святом, як і випускний вечір, коли збирається разом вся сільська громада. У міських школах також можуть бути проведені спільні заходи: конкурсні програми, виїзди на природу, культпоходи у дитячий парк на атракціони, відвідування театральної вистави тощо. Головне, щоб у цей день батьки й діти були об'єднані спільними справами, приємними турботами, емоціями.

Слід зазначити, що зміст рекомендацій розрахований на те, щоб використання їх не обмежилось Першим уроком, а знайшло своє продовження в подальшій діяльності педагогів.

Для підготовки першого уроку у 2013/2014 навчальному році пропонуємо вашій увазі орієнтовні матеріали для проведення Першого уроку, які розміщені на сайті Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (moippo@moippo.mk.ua).

Сподіваємось, що запропоновані уроки допоможуть вам при розробці власних конспектів.

Бажаємо успіхів у новому навчальному році!